
**BELGISCH INSTITUUT VOOR POSTDIENSTEN EN
TELECOMMUNICATIE**

**HERZIENING VAN DE BREEDBAND- EN
OMROEPMARKT
KWALITATIEVE VRAGENLIJST 2016**

WERKWIJZE OM OP DIT DOCUMENT TE ANTWOORDEN

Antwoordtermijn: tot 29 juli 2019
Wijze om te antwoorden: Aan: consultation.sg@bipt.be
Betreft: "CONSULT-2016-B3"

Aanspreekpunt: Vincent Hanchir, adviseur (02 226 87 78)

Antwoorden dienen elektronisch te worden verzonden naar het opgegeven adres.

Er wordt gevraagd gebruik te maken van het *Formulier dat als voorpagina dient te worden gebruikt bij het antwoord op een door het BIPT georganiseerde openbare raadpleging* dat u vindt op de volgende webpagina:

http://www.ibpt.be/public/files/nl/21126/formulaire_consultation_NL.pdf

Het BIPT vraagt eveneens dat de opmerkingen verwijzen naar de paragrafen en/of delen waarop ze betrekking hebben. Bovendien moet in de antwoorden duidelijk aangegeven worden wat vertrouwelijk is.

INHOUDSOPGAVE

1	INLEIDING	3
2	NETWERKEN EN TECHNOLOGIEËN.....	4
3	RETAILMARKTEN.....	5
3.1	BREEDBAND.....	5
3.1.1	<i>Definitie productmarkt.....</i>	<i>5</i>
3.1.2	<i>Definitie geografische markt.....</i>	<i>6</i>
3.2	OMROEP	7
3.2.1	<i>Definitie productmarkt.....</i>	<i>7</i>
3.2.2	<i>Definitie geografische markt.....</i>	<i>8</i>
3.3	BUNDELS	9
3.4	MARKTDYNAMIEK.....	10
4	WHOLESALEMARKTEN	12
4.1	ONTBUNDELING	12
4.1.1	<i>Definitie productmarkt.....</i>	<i>12</i>
4.1.2	<i>Definitie geografische markt.....</i>	<i>13</i>
4.2	BITSTREAM EN WBA.....	13
4.2.1	<i>Definitie productmarkt.....</i>	<i>13</i>
4.2.2	<i>Definitie geografische markt.....</i>	<i>16</i>
5	BEOORDELING VAN MARKTMACHT	17
5.1	ONTBUNDELING	17
5.2	BITSTREAM EN WBA.....	17
5.3	OMROEP	18
6	BEHOEFTE AAN EN TOEPASSELIJKHEID VAN REGULERENDE REMEDIES	19
6.1	BEVORDEREN VAN INVESTERINGEN.....	19
6.2	ONTBUNDELING	19
6.3	BITSTREAM EN WBA.....	21
6.4	OMROEP	22
6.5	VERBAND TUSSEN NON-DISCRIMINATIEVERPLICHTING EN CONTROLE OP TOEGANGSPRIJS.....	23

HERZIENING VAN DE BREEDBAND- EN OMROEPMARKT - KWALITATIEVE VRAGENLIJST

1 INLEIDING

Op 1 juli 2011 heeft de CRC (Conferentie van Regulators van de elektronische-communicatiesector) vijf besluiten aangenomen in verband met de breedband- en de omroepmarkt:

- een besluit betreffende de wholesalemarkt voor ontbundelde toegang tot het aansluitnetwerk en die voor breedbandtoegang¹, twee markten waarop de dominantie van Belgacom werd vastgesteld;
- vier besluiten met betrekking tot de retailomroepmarkten (een markt per kabelverzorgingsgebied)², waarop de dominantie van elke kabeloperator in zijn verzorgingsgebied werd vastgesteld.

Die marktanalyses zijn nu aan herziening toe. Enerzijds is er de technologische ontwikkeling op die markten zelf; de vraag om meer bandbreedte en de mogelijkheid om steeds meer producten over één kanaal aan te bieden. Anderzijds is ook het regelgevend kader niet onveranderd gebleven: op 9 oktober 2014 is ook de nieuwe aanbeveling van de Europese Commissie betreffende relevante producten- en dienstenmarkten gepubliceerd. In die nieuwe Aanbeveling wordt er nu voor breedbandtoegang een onderscheid gemaakt tussen de volgende wholesalemarkten:

- de markt voor lokale toegang (markt 3a[14])
- De markt voor centrale toegang voor massaproducten (markt 3b[14])³.
- de markt voor hoogwaardige toegang op wholesaleniveau (markt 4[14]).

---

¹ Beslissing van de Conferentie van regulators voor de elektronische-communicatiesector (CRC) van 1 juli 2011 met betrekking tot de analyse van de breedbandmarkten.

² [Beslissingen van de Conferentie van Regulators van de elektronische-communicatiesector \(CRC\) van 1 juli 2011 betreffende de analyse van de markt voor televisieomroep in het tweetalig gebied Brussel-Hoofdstad](#) op het Nederlandse taalgebied, op het Franse taalgebied en op het Duitse taalgebied.

³ De Europese Commissie onderscheidt tussen markt 3a[14] en markt 3b[14] op basis van een onderscheid tussen de locatie van de connectiepunten.

Deze vragenlijst is bestemd voor de ondernemingen uit de elektronische-communicatiesector en dient om inlichtingen te verzamelen om de herziening van de betreffende markten tot een goed einde te brengen. Het recht om die informatie op te vragen is gebaseerd op artikel 14, § 2, 2°, van de wet van 17 januari 2003 met betrekking tot het statuut van de regulator van de Belgische post- en telecommunicatiesector, alsook op artikel 137, § 1, eerste lid van de wet van 13 juni 2005 betreffende de elektronische communicatie.

Dit document is een update van de vragenlijst die het BIPT heeft opgesteld in 2014. De vragen die ten opzichte van de vragenlijst van 2014 nieuw of aanzienlijk gewijzigd zijn, zijn duidelijk aangegeven **in het vet**. U kunt ermee volstaan uw antwoord op de vragenlijst van 2014 bij te werken of aan te vullen. In dat geval vragen wij u de toegevoegde of gewijzigde passages duidelijk aan te geven.

U wordt verzocht de antwoorden zo veel mogelijk op te stellen vanuit een prospectief oogpunt, d.w.z. rekening houdende met de verwachte of voorzienbare evolutie van de markten in de volgende 3 tot 5 jaar.

U wordt tevens verzocht bij het antwoorden op deze vragenlijst de volgorde en nummering van de vragen te volgen. Voor de vragen die specifiek handelen over bepaalde markten spreekt het voor zich dat u enkel vragen dient te beantwoorden van markten waarop u actief bent of die gelinkt zijn aan uw activiteiten of u aanbelangen. Indien dit niet het geval is bent u alsnog vrij om op deze vragen te antwoorden.

Presentaties of andere documenten die u nuttig acht, kunt u aan uw antwoord toevoegen.

In de antwoorden en de bijbehorende documenten moet duidelijk worden aangegeven wat vertrouwelijk is.

Het BIPT behoudt zich het recht voor de verzamelde gegevens, zelfs de vertrouwelijke, mee te delen aan de nationale mededingingsautoriteit, aan de andere nationale regelgevende instanties van België of de lidstaten van de Europese Unie die bevoegd zijn voor elektronische communicatie, alsook aan de Europese Commissie.

2 NETWERKEN EN TECHNOLOGIEËN

1. Wat zijn volgens u de verwachte of voorzienbare technologische ontwikkelingen op het gebied van de elektronische communicatie (in het bijzonder breedband en omroep)?
2. Welk verloop hebben uw investeringen gekend sedert 2011? Wat zijn de geplande of overwogen investeringen om met die technologische ontwikkelingen rekening te houden? **Differentieert u uw investeringsbeleid volgens stedelijke gebieden, gebieden rond de stad of landelijke gebieden?**

3. Wat is uw strategie, specifiek wat betreft de overstap van uw netwerk naar NGA? Welke tijdlijn wordt voor de uitrol verwacht? Wat zijn de voornaamste punten die de ontwikkeling van uw netwerk kunnen vergemakkelijken / belemmeren? In welke mate varieert uw netwerkstrategie naargelang van het geografische gebied?
4. Op welke manier kunnen deze technologische ontwikkelingen invloed hebben op de concurrentie, de definitie van de markten, de marktmacht, de behoefte aan en de doeltreffendheid van eventuele correctiemaatregelen?

3 RETAILMARKTEN

3.1 BREEDBAND

3.1.1 Definitie productmarkt

In haar beslissing van 1 juli 2011 was de CRC tot de volgende conclusies gekomen wat betreft de definitie van de productenmarkt:

- de retailmarkt voor breedbandinternettoegang op een vaste locatie ongeacht de toegepaste technologie (met uitsluiting van wifi) en de snelheid voor particulier gebruik;
- de retailmarkt voor breedbandinternettoegang op een vaste locatie ongeacht de toegepaste technologie (met uitsluiting van wifi) en de snelheid voor zakelijk gebruik.

Die conclusie was gemaakt op grond van het volgende substitueerbaarheidsonderzoek:

Beschouwde producten	Substitueerbaarheid?
Diensten inzake breedbandtoegang voor de particuliere clientèle en voor de niet-particuliere clientèle	☐
Toegangsdiensten met lage snelheid en breedbandtoegangsdiensten	☐
Diensten voor vaste breedbandtoegang en diensten voor mobiele breedbandtoegang	☐
Diensten voor vaste breedbandtoegang en diensten voor breedbandtoegang via wifi-hotspot	☐
Diensten voor vaste breedband die gebruikmaken van verschillende technologieën: xDSL, kabel, glasvezel en radio	☒
Breedbandtoegangsdiensten met verschillende snelheid, waaronder de diensten voor toegang met zeer grote breedbandcapaciteit op basis van Next Generation Access "NGA" (VDSL, Eurodocsis 3, FTTH).	☒

5. Vindt u dat deze conclusies nog altijd geldig zijn? Om welke redenen?
6. Vindt u dat de substitueerbaarheidsanalyses ook uitgevoerd zouden moeten worden met andere producten dan die welke in de vorige tabel opgesomd zijn? Indien ja, welke? Om welke redenen?
7. **Vindt u in het licht van de nieuwe definitie door de Europese Commissie van de relevante wholesalemarkten die in aanmerking komen om ex ante gereguleerd te worden, dat er andere retailmarkten gedefinieerd en geanalyseerd moeten worden?**

3.1.2 Definitie geografische markt

In haar beslissing van 1 juli 2011 had de CRC geconcludeerd dat een geografische afbakening van de retailmarkten niet nodig was om een omstandige analyse te kunnen maken van de upstream wholesalemarkten. De CRC had echter wel de volgende elementen vermeld:

het voorkomen van een aantal regionale verschillen, met name wat bepaalde marktaandeelen betreft
het feit dat de spelers die over een kabelnet beschikken, slechts in bepaalde delen van het nationaal grondgebied bedrijvig waren, in tegenstelling tot de voornaamste DSL-spelers.
de afwezigheid van tarifaire differentiatie bij een nationaal opererende aanbieder zoals Proximus
de hoge dekkingsgraad van ADSL en VDSL

8. Wat is op basis van de bovenstaande bevindingen uw mening over de geografische omvang van de markt?
9. Vindt u dat er andere relevante criteria bestaan die pleiten voor of tegen een segmentering van de retailmarkt op geografische basis? Merkt u bijvoorbeeld geografische verschillen op het stuk van aanbiedingen (snelheid, dienstkwaliteit, prijs) en intensiteit van de concurrentie?
10. **Als uw antwoord ja was op vraag 7, hoe denkt u over de mogelijke geografische segmentering van de toe te voegen retailmarkten.**

3.2 OMROEP

3.2.1 Definitie productmarkt

In haar beslissingen van 1 juli 2011 was de CRC tot de volgende conclusies gekomen wat betreft de definitie van de productenmarkt voor omroep:

zowel analoge als digitale, op kabel- en IPTV-netwerken verspreide, op een vaste locatie ontvangen en op een televisietoestel bekeken betaaltelevisie, met uitsluiting van omroepontvangst verspreid via satelliet, DVB-T, mobiele netwerken of Web-TV behoren tot de zelfde markt.

Die conclusie was gemaakt op grond van de volgende substitueerbaarheidstests:

Beschouwde producten	Substitueerbaarheid?
betaaltelevisie en gratis televisie	☐
analoge televisie en digitale kabeltelevisie	☒
digitale kabeltelevisie en IPTV	☒
digitale kabeltelevisie en betaaltelevisie via satelliet (SATV)	☐
kabeltelevisieaanbiedingen en DVB-T-aanbiedingen	☐
digitale kabeltelevisie en mobiele-tv-aanbiedingen	☐
digitale kabeltelevisie en web-tv ⁴	☐

---

⁴ Televisieomroepdiensten die via het internet rechtstreeks, zonder specifieke prioriteit, worden aangeboden aan de eindgebruiker.

11. Vindt u dat die conclusies nog altijd geldig zijn? Om welke redenen?
12. **Bent u van oordeel dat de eindgebruikers het gebruik van een digitale decoder als storend ervaren, zodat aanbieders die een dienst kunnen leveren waarvoor geen aparte decoder nodig is (analoge TV, in het tv-toestel ingebouwde demodulators - DVB-T, DVB-C – niet versleutelde of met een CI+-module decodeerbare signalen) een concurrentievoordeel hebben tegenover de anderen aanbieders?**
13. **Vindt u of vinden uw (potentiële) klanten dat het gebruik van extra digitale decoders bij het aansluiten van meerdere toestellen te duur uitvalt zodat aanbieders die een dienst kunnen leveren waarbij extra toestellen kunnen worden aangesloten zonder extra decoders te hoeven gebruiken (in het tv-toestel ingebouwde demodulators - analoge DVB-T, DVB-C – niet versleutelde of met een CI+-module decodeerbare signalen) een concurrentievoordeel hebben?**
14. Wat zijn uw verwachtingen in verband met de toename en het belang van alternatieve manieren van levering van omroepdiensten voor een tweede en/of derde beeldscherm (bijv. laptop, tablet, ...)?
15. Denkt u dat het gebruik van een satellietshotel een belangrijke hinderpaal zou zijn voor uw klanten? Zijn er in dat verband verschillen tussen het Nederlandstalige, Franstalige en Duitstalige gebied?
16. Vindt u dat de substitueerbaarheidstests ook zouden moeten slaan op andere producten dan die welke in de vorige tabel opgesomd zijn? Indien ja, welke? Om welke redenen?

3.2.2 Definitie geografische markt

In haar beslissingen van 1 juli 2011 had de CRC besloten tot het bestaan van geografische markten die overeenstemden met de verzorgingsgebieden van de kabeloperatoren, op basis van de volgende elementen:

geen substitutie aan vraag- en aanbodzijde tussen de omroepaanbiedingen van kabelnetwerken vanwege het ontbreken van overlappende verzorgingsgebieden
geen aantoonbaar ketensubstitutie-effect tussen kabelnetwerken ondanks de aanwezigheid van een landelijk opererende IPTV-aanbieder
Heterogeniteit van de mededingingsvoorwaarden tussen de relevante dekkingsgebieden (heterogeniteit van de marktaandelen, van de technische karakteristieken, van de consumentenvoorkeuren, van de televisieaanbiedingen, van de prijzen, van de wetten en reglementering)

17. Vindt u dat deze conclusies nog altijd geldig zijn? Om welke redenen?
18. Vindt u dat er andere relevante criteria bestaan die pleiten voor of tegen een segmentering van de markt op geografische basis?

3.3 BUNDELS

In haar beslissingen van 1 juli 2011 had de CRC vastgesteld dat er weliswaar een tendens was naar gebundelde aanbiedingen ("multiple play"), maar heeft ze toch besloten dat er geen relevante markt was voor de gebundelde aanbiedingen in de zin van het mededingingsrecht. De CRC had de volgende criteria onderzocht:

Klanten-specifieke (breedte)voordelen
Voordelen betreffende de transactiekosten en andere voordelen voor de consument
Overheveling van marktmacht ("hefboomeffect")
Migratiekosten
Symmetrie in de marktaandelen

19. Wat is, op basis van de voormelde criteria, uw mening over het eventuele bestaan van een relevante markt voor gebundelde aanbiedingen?
20. Vindt u dat er andere relevante criteria bestaan die pleiten voor of tegen het bestaan van een relevante markt voor gebundelde aanbiedingen? Indien ja, welke?
21. Beschikt u over gegevens om het bestaan van een relevante bundelmarkt te staven (bv. percentage van omzetting van "single-playklanten" naar "multiple-playklanten", aandeel van de "multiple-playaanbiedingen in de bruto- of nettoaanwinsten)?
22. Indien u meent dat er een (of meerdere) bundelmarkt(en) zou (zouden) moeten worden bepaald, wat zou volgens u dan de productdimensie moeten zijn van deze markt(en): double play, triple play, enz.? Met welke onderdelen (vaste breedband, vaste telefonie, televisie, mobiele telefonie, mobiele breedband)? Om welke redenen?
23. Wat zou de geografische omvang voor deze verschillende bundelmarkten zijn?

3.4 MARKTDYNAMIEK

Algemeen

24. Kunt u een beschrijving geven van uw perceptie van de dynamiek van de Belgische retailmarkten voor breedband en omroep? Wat is uw mening over de evolutie van de penetratie, de prijzen en de variëteit van de aangeboden diensten? Wat zijn volgens u de voornaamste kenmerken van de Belgische retailmarkten voor breedband en omroep in vergelijking met andere West-Europese landen? Beschikt u over gegevens om uw vergelijkingen te onderbouwen?
25. Kunt u een uitvoerige beschrijving geven van de huidige positionering en strategie van uw bedrijf (voornaamste doelsegmenten, retail- en wholesaleaanbiedingen, netwerkstrategie, prijsbeleid, strategie i.v.m. kwaliteit en dienst, ...)?
26. Kunt u ook een samenvatting geven van uw ontwikkelingsstrategie voor de volgende jaren (voornaamste doelsegmenten, retail- en wholesaleaanbiedingen, netwerkstrategie, prijsbeleid, ...)? Indien uw retailaanbiedingen niet beschikbaar zijn op nationale schaal, overweegt u dan om retailaanbiedingen te doen in nieuwe geografische gebieden?
27. Kunt u een beschrijving geven van uw huidige/toekomstige businessmodel voor breedband, omroep en/of gebundelde aanbiedingen (bij voorkeur aan de hand van elementen i.v.m. de verwachte inkomsten en aantal abonnees, kosten voor inhoud, nodige CAPEX en OPEX, break-evenperiode)?
28. Beschrijf uw perceptie van de intensiteit van de concurrentie op de retailmarkten voor breedband en omroep en de ontwikkeling van die markten in de voorbije jaren.

Impact van multiple-playaanbiedingen

29. Wat is de impact van multiple-playaanbiedingen op de Belgische breedband- en omroepmarkten? Kunt u uw antwoord documenteren door bijvoorbeeld het volgende te verstrekken:
  - klantenquête of ander bewijs die/dat wijst op de impact of het belang van multiple-playaanbiedingen waarin tv vervat is, op de retailbreedbandmarkt;
  - klantenquête of ander bewijs die/dat wijst op de impact of het belang van multiple-playaanbiedingen waarin mobiele breedband vervat is, op de retailmarkt voor (vaste) breedband;

- kwantitatieve gegevens over de impact van bundels op het niveau van "customer churn" (gegevens die idealiter opgesplitst zijn over de verschillende gewesten in België en/of over meerdere jaren).
30. Denkt u dat er een risico is dat u of andere operatoren de markt zouden moeten verlaten als het niet mogelijk is om multiple-play met daarin tv-diensten aan te bieden? Leg uit.
  31. Wat is de impact van multiple-playaanbiedingen waarin vaste en mobiele diensten vervat zijn? Hoe denkt u dat dit vastelijndoperatoren zonder een mobiele dienst kan beïnvloeden of een mobiele operator zonder een vaste dienst? Hoe denkt u dat dit een operator kan beïnvloeden met een vast en mobiel netwerk tegenover een operator met alleen een vast of een mobiel netwerk, in het bijzonder in de tendens naar convergentie ("seamless handover", enz.)?

Verstrekking van omroepdiensten

32. Wat zijn de voornaamste punten (beschikbaarheid van wholesaleaanbiedingen, onderhandelingsrechten, ...) die de mogelijkheid om tv-diensten op de retailmarkt aan te bieden, kunnen vergemakkelijken / belemmeren?
33. Zou de beschikbaarheid van tv-toestellen met "OTT" en internetaansluiting u kunnen helpen om een tv-bundel aan te bieden en/of de lancering van innoverende aanbiedingen vergemakkelijken, en zo de marktdynamiek kunnen beïnvloeden?
34. **Wat is volgens u de impact van OTT-diensten op lineaire televisiediensten (bijv. Stievie) en op niet lineaire televisiediensten (bijv. Netflix)?**
35. Kunt u uw huidige plannen voor de uitrol van tv-diensten beschrijven? Welke technologie bent u van plan toe te passen om dergelijke diensten te leveren (LLU, DVB-T, satelliet, OTT, doorverkoop-/wholesaleaanbod van een kabeloperator of Proximus)?

Mogelijk nadeel voor consumenten

36. Vindt u dat de huidige situatie op de retailmarkt(en) ertoe leidt dat de eindgebruiker benadeeld wordt? Indien ja, op welk niveau (bijvoorbeeld in termen van keuze, prijs, kwaliteit)? Hoe ziet u de evolutie in de toekomst?

4 WHOLESALMARKTEN

4.1 ONTBUNDELING

4.1.1 Definitie productmarkt

In haar beslissing van 1 juli 2011 was de CRC tot de volgende conclusies gekomen wat betreft de definitie van de productenmarkt 4[07]:

de markt voor volledig en gedeeltelijk ontbundelde toegang tot de aansluitnetwerken en subaansluitnetwerken, geleverd op een netwerk verbonden met de eindgebruiker door middel van koperparen.

Die conclusie was gemaakt op grond van de volgende substitueerbaarheidstests:

Beschouwde producten	Substitueerbaarheid?
Volledig ontbundelde en gedeelde toegang zowel op het aansluitnet als op het subaansluitnet	☒
Toegang tot het aansluitnetwerk van het openbaar telefoonnetwerk via koperpaar en kabelnetwerken	☐
Toegang tot bitstream en ontbundelde toegang tot het aansluitnetwerk	☐

37. Vindt u dat deze conclusies nog altijd geldig zijn? Om welke redenen?
38. In de toelichting bij de aanbeveling van 9 oktober 2014 beschouwt de Commissie dat bepaalde producten van virtuele toegang, onder bepaalde voorwaarden, kunnen opgenomen worden in de markt van lokale toegang. Meent u in het bijzonder dat een product van het type VULA (Virtual Local Loop Unbundling) substitueerbaar zou zijn met ontbundelde toegang tot het aansluitnetwerk? Om welke redenen?
39. **In de toelichting bij de aanbeveling van 9 oktober 2014 beschouwt de Commissie dat er geen onderbreking is van de substitutieketen tussen de huidige diensten en de diensten verstrekt via glasvezel. Denkt u dat een ontbundelde toegang tot een glasvezelnetwerk de plaats kan innemen van een ontbundelde toegang tot een koperen netwerk? Beschouw de mogelijkheid betreffende substitutie aan de vraag- en de aanbodzijde.**
40. Vindt u dat de substitueerbaarheidstests nu ook zouden moeten slaan op andere producten dan die welke in de vorige tabel opgesomd zijn? Indien ja, welke? Om welke redenen?

4.1.2 Definitie geografische markt

In haar beslissing van 1 juli 2011 had de CRC besloten dat de markt voor ontbundeling een nationale dimensie had, op basis van meer bepaald de volgende elementen:

Het voorkomen van een enkele aanbieder, met een nationale dekking.
Het gebrek aan roll-out (toen en voorzienbaar tijdens de reguleringsperiode) van glasvezel tot bij de abonnees (FTTH).
De opvallend zwakke ontwikkeling van de ontbundeling overal in België, met weliswaar regionale varianten.
De niet-gedifferentieerde kenmerken en de prijzen van deze diensten binnen het grondgebied.
De complexiteit of zelfs onmogelijkheid om een duidelijk afgelijnde onderverdeling te maken die voldoende stabiel is in de tijd tussen de gebieden waarin de ontbundeling daadwerkelijk mogelijk haalbaar is op economisch vlak en de gebieden waar dat niet zo is.
Het geografisch gezien relatief brede beroep gedaan op de ontbundeling.

41. Wat is op basis van de bovenstaande criteria uw mening over de geografische omvang van de markt?
42. Vindt u dat er andere relevante criteria bestaan die pleiten voor of tegen een segmentering van de markt op geografische basis? Om welke redenen?

4.2 BITSTREAM EN WBA

4.2.1 Definitie productmarkt

In haar beslissing van 1 juli 2011 was de CRC tot de volgende conclusies gekomen wat betreft de definitie van de productenmarkt:

de wholesalemarkt voor bitstroomtoegang, zowel met als zonder spraak en gebaseerd op ADSL, SDSL en VDSL, met uitsluiting van doorverkoopaanbiedingen, wholesalehuurlijnen en kabelnetwerken.

Die conclusie was gestoeld op de volgende substitueerbaarheidstests:

Beschouwde producten	Substitueerbaarheid?
Toegang tot binair debiet en de aanbiedingen voor ontbundelde toegang tot het aansluitnetwerk	☐
Aanbiedingen voor toegang tot binair debiet en doorverkoopaanbiedingen	☐
BROBA ADSL-aanbiedingen zonder spraak en BROBA ADSL met spraak	☒
Aanbiedingen BROBA ADSL en BROBA SDSL	☒
Aanbiedingen voor toegang van BROBA ADSL en WBA VDSL	☒
Aanbiedingen WBA VDSL zonder spraak en WBA VDSL	☒

met spraak	
Aanbiedingen voor toegang tot binair debiet in BROBA SDSL en wholesalehuurlijnen	☐
Aanbiedingen voor toegang tot binair debiet BROBA/WBA en de kabelnetten	☐

Algemeen

43. Vindt u dat deze conclusies nog altijd geldig zijn? Om welke redenen?
44. Vindt u het, in het licht van de toelichting bij de aanbeveling van 9 oktober 2014, gepast om twee afzonderlijke wholesalemarkten te definiëren, een voor de breedbandaanbiedingen bestemd voor retailaanbiedingen aan particuliere klanten en een voor breedbandaanbiedingen bestemd voor retailaanbiedingen aan zakelijke klanten? Om welke redenen?
45. **Vindt u het gepast om in plaats van een onderscheid bij het definiëren van de markt een onderscheid te maken op het niveau van de remedies waarbij dus voor operatoren in eenzelfde markt afzonderlijke remedies zou opleggen? Wat zouden volgens u de voor- en nadelen van dergelijke aanpak zijn ten opzichte van de aanpak om twee afzonderlijke wholesalemarkten te definiëren?**
46. **Zo “ja” op vraag 44, hoe zou u dan het onderscheid maken tussen de twee bitstroomaanbiedingen (bijvoorbeeld ISLA, dedicated VLAN, symmetrische profielen, ...)?**
47. **Zo “ja” op vraag 44, in welke markt zou u de bitstroomaanbiedingen onderbrengen die uiteindelijk bestemd zijn voor kleine bedrijven (zelfstandigen, vrije beroepen en bedrijven met minder dan 10 werknemers)?**
48. In de toelichting bij de aanbeveling van 9 oktober 2014 beschouwt de Commissie dat asymmetrische breedbandtoegangsdiensten als substituten kunnen worden beschouwd voor de huurlijnen. Vindt u het toepasselijk - en om welke redenen - om binnen eenzelfde markt de volgende producten te verenigen:

- de wholesalebreedbandaanbiedingen bestemd om retailaanbiedingen te genereren voor de zakelijke markt
- de afgevendende segmenten van huurlijnen⁵
- eventueel andere producten voor connectiviteit bestemd voor de zakelijke markt

49. In de toelichting bij de aanbeveling van 9 oktober 2014 beschouwt de Commissie dat er waarschijnlijk een substitutieketen bestaat tussen de breedbandtoegang op basis van DSL en de breedbandtoegang op basis van glasvezel. Denkt u dat een bitstreamtoegang op een glasvezelnetwerk de plaats kan innemen van een bitstreamtoegang op een koperen netwerk? Beschouw de mogelijkheid betreffende substitutie aan de vraag- en de aanbodzijde.

50. Vindt u dat de substitueerbaarheidstests ook zouden moeten slaan op andere producten dan die welke in de vorige tabel opgesomd zijn? Indien ja, welke? Om welke redenen?

Wholesalekabelaanbiedingen

51. Meent u dat de wholesaleaanbiedingen opgelegd aan de kabeloperatoren op grond van de analyse van de omroepmarkt⁶ deel uit kunnen of moeten maken van dezelfde markt als de bitstream- en WBA-aanbiedingen? Om welke redenen?

52. Bent u van oordeel dat een wholesalebreedbandaanbod dat op kabel is gebaseerd en dat gelijkwaardige technische karakteristieken heeft als de BROBA- en WBA-aanbiedingen van Proximus, technisch en economisch haalbaar is? Graag uw antwoord staven met argumenten.

53. Denkt u dat overschakelen van een op DSL gebaseerde WBA naar een op kabel gebaseerde wholesaleaanbod (of omgekeerd) technisch en economisch mogelijk is⁷ in geval van een kleine, maar significante verhoging van de prijzen?

---

⁵ Vastgelegd conform het besluit van het BIPT van 8 augustus 2013 met betreffende de analyse van de huurlijnenmarkten.

⁶ Doorverkoop van analoge tv, toegang tot het platform voor digitale televisie, doorverkoop van breedbanddiensten.

54. Indien u een toegangsleverancier bent, zou u dan werkelijk gebruikmaken van uw productiemiddelen of deze veranderen om de andere dienst (WBA via DSL of kabel) aan te bieden in geval van een kleine, maar significante verhoging van de prijzen? Om welke redenen?

Wholesalebreedbandaanbiedingen van alternatieve operatoren

55. Verstrekt u wholesalebreedbandaanbiedingen (bitstream of doorverkoop) aan andere operatoren? Zo nee, bent u van plan om in de toekomst zulke aanbiedingen te doen? Zo ja, beschrijft u dan het soort van aanbiedingen, het niveau van dienstverlening op maat dat u biedt, het aantal contracten en lijnen.
56. Indien uw wholesaleaanbiedingen niet beschikbaar zijn op nationale schaal, overweegt u dan om in de toekomst wholesaleaanbiedingen te doen in nieuwe geografische gebieden?

4.2.2 Definitie geografische markt

In haar beslissing van 1 juli 2011 had de CRC besloten dat de markt voor wholesalebreedband een nationale dimensie had, op basis van meer bepaald de volgende elementen:

Bestaan van een enkele aanbieder, met een nationale dekking
Gebrek aan differentiatie van de karakteristieken en prijzen van deze diensten binnen het grondgebied
Indien een alternatief aanbod zou worden gedaan, zouden de alternatieve operatoren als voornaamste concurrent de aanbiedingen van Proximus hebben en zou hun tariefstrategie dus worden bepaald door diens aanbod.

57. Wat is op basis van de bovenstaande criteria uw mening over de geografische omvang van de markt?
58. Meent u dat de regionale aard⁸ van de aanbiedingen die de kabeloperatoren moeten aanbieden in het kader van de omroepmarkt de conclusies betreffende de geografische omvang van de markt kan wijzigen?

---

⁷ Voor de toegangsafnemer en/of -leverancier.

⁸ In de zin van dekkingszone van de netwerken.

59. Als de wholesalekabelaanbiedingen nationaal niet beschikbaar zouden zijn, zou u dan evengoed belangstelling hebben voor wholesalekabelproducten met regionale dekking?
60. Vindt u dat er andere relevante criteria bestaan die pleiten voor of tegen een segmentering van de markt op geografische basis?

5 BEOORDELING VAN MARKTMACHT⁹

5.1 ONTBUNDELING

In haar beslissing van 1 juli 2011 had de CRC besloten dat Belgacom over een aanmerkelijke macht beschikt op de markt, op basis van meer bepaald de volgende elementen:

Hoog marktaandeel
Aanzienlijke verzonken kosten
Schaal- en breedtevoordelen
Controle over niet gemakkelijk te dupliceren infrastructuur
Gemakkelijke of bevoorrechte toegang tot kapitaalmarkten en tot financiële middelen
Verticale integratie
Geen tegenwicht aan de koperszijde

61. Vindt u dat deze conclusies nog altijd geldig zijn? Om welke redenen?
62. Ziet u andere factoren die de marktmacht van de operatoren zouden kunnen beïnvloeden (vergroten of verkleinen)? Indien ja, welke?

5.2 BITSTREAM EN WBA

In haar beslissing van 1 juli 2011 had de CRC besloten dat Belgacom over een aanmerkelijke macht beschikt op de markt, op basis van meer bepaald de volgende elementen:

---

⁹ Gelieve te vermelden of u verwijst naar de markten zoals ze momenteel gedefinieerd zijn in de CRC-beslissingen of niet. Kunt u in het laatste geval vermelden welke marktdefinitie u gebruikt?

Hoog marktaandeel
Gebrek aan voldoende indirecte druk
Aanzienlijke verzonken kosten
Schaal- en breedtevoordelen
Controle over niet gemakkelijk te dupliceren infrastructuur
Gemakkelijke of bevoorrechte toegang tot kapitaalmarkten en tot financiële middelen
Verticale integratie
Geen tegenwicht aan de koperszijde

63. Vindt u dat deze conclusies nog altijd geldig zijn? Om welke redenen?
64. Ziet u andere factoren die de marktmacht van de operatoren zouden kunnen beïnvloeden (vergroten of verkleinen)? Indien ja, welke?

5.3 OMROEP

In haar beslissingen van 1 juli 2011 had de CRC besloten dat de kabeloperatoren over een aanmerkelijke macht beschikken op de markt, op basis van meer bepaald de volgende elementen:

Hoog marktaandeel
Controle over niet gemakkelijk te dupliceren infrastructuur
Bestaan van belemmeringen voor verandering: mogelijkheid om tegelijk analoge en digitale tv-signalen te verstrekken, kosten van de bijkomende decoders, bepaalde administratieve en technische belemmeringen, gevolgen van de multiple-playaanbiedingen, bestaan van een historisch klantenbestand
Schaal- en breedtevoordelen
Geen tegenwicht aan de koperszijde
een sterk ontwikkeld distributie- en verkoopnetwerk
Verticale integratie

65. Vindt u dat deze conclusies nog altijd geldig zijn? Om welke redenen?
66. Ziet u andere factoren die de marktmacht van de operatoren zouden kunnen beïnvloeden (vergroten of verkleinen)? Indien ja, welke?

6 BEHOEFTE AAN EN TOEPASSELIJKHEID VAN REGULERENDE REMEDIES

6.1 BEVORDEREN VAN INVESTERINGEN

67. Indien de analyse van de markten¹⁰ zou leiden tot de conclusie dat toegangsverplichtingen moeten worden opgelegd, hoe ziet u dan de tenuitvoerbrenging van het begrip van investeringsladder in het kader van de uitrol van de toegangsnetwerken van de nieuwe generatie? Welke toegangsproducten lijken u het meest geschikt in deze context (toegang tot de fysieke infrastructuur, wholesale broadband, toegang tot het lokale/regionale/nationale niveau, doorverkoopdiensten)?
68. Hoe ziet u de investeringsladder in de context van wholesalekabelaanbiedingen? Kunt u uitvoerig antwoorden?
69. Denkt u dat de verplichting om een wholesale-tv-aanbod te verstrekken (ofwel multicast, delen van het IPTV-platform of wholesalekabelaanbiedingen) de stimulans voor Proximus of de kabeloperatoren aantast om in NGA-netwerken te investeren? Kunt u uitvoerig antwoorden? Beschikt u desgevallend over gegevens die uw woorden kunnen ondersteunen?
70. Vindt u het passend, evenredig of redelijk dat een operator met een uitgebreid toegangsnetwerk toegang kan krijgen tot het toegangsnetwerk van andere operatoren? Zo ja, onder welke omstandigheden of voorwaarden? Zo niet, waarom?

6.2 ONTBUNDELING

In haar beslissing van 1 juli 2011 had de CRC de volgende correctiemaatregelen aan Belgacom opgelegd:

Verrichtingen inzake toegang
Non-discriminatie
Transparantie, met inbegrip van de publicatie van een referentieaanbod
Gescheiden boekhouding
Prijscontrole en verplichtingen inzake het kostentoekeningssysteem

---

¹⁰ Gelieve te vermelden of u verwijst naar de markten zoals ze momenteel gedefinieerd zijn in de CRC-beslissingen of niet. Kunt u in het laatste geval vermelden welke marktdefinitie u gebruikt?

Tegelijk werden twee verplichtingen afgeschaft die nog opgelegd waren naar aanleiding van de marktanalyse van 2008: de maatregelen betreffende ontbundelde toegang op basis van VDSL2 en de daarmee verband houdende maatregelen betreffende de ontbundeling van het aansluitnetwerk en de verplichtingen in verband met een mini-MDF.

- 71. Vindt u de afschaffing van die verplichtingen nog terecht voor de toekomst? Of ziet u technologische ontwikkelingen die deze conclusie op losse schroeven zouden kunnen zetten?**
- 72. Het besluit van 1 juli 2011 stelt dat indien Proximus besluit om een site te sluiten voor de toegang tot het aansluitnetwerk, het dat punt toegankelijk moet houden gedurende een periode van ten minste vijf jaar indien alternatieve operatoren gebruik maken van ontbundelde toegang op dat toegangspunt. Die termijn van 5 jaar was meer bepaald gerechtvaardigd door de noodzaak om de alternatieve operatoren in staat te stellen om hun investeringen af te schrijven. Meent u dat die termijn nog steeds gepast is, rekening houdend met de periode van afschrijving die deze investeringen reeds hebben kunnen genieten?**
73. Kunt u commentaar geven op de operationele / technische / tarifaire voorwaarden van Proximus' huidige BRUO-aanbiedingen? Welke wijzigingen zouden er moeten worden aangebracht om uw dienstenstrategie te ondersteunen en uw vermogen om op de retailmarkt te concurreren te verhogen?
74. Welke impact heeft Proximus' NGA-uitrol op uw onderneming? Hoe zou het BRUO-aanbod van Proximus moeten evolueren als gevolg van Proximus' NGA-evolutie?
75. Wat is uw standpunt in verband met ontbundeling in geval van FTTH-uitrol? Beschouw zowel punt-tot-punt- als PON-architecturen. Beschouw het geval van FTTH-uitrol in "greenfields" (waar er geen koperen infrastructuur is) of parallel naast/ter vervanging van koperen infrastructuur.
- 76. Wat is uw standpunt in verband met de gepastheid, evenredigheid en redelijkheid van maatregelen zoals het gedeelde gebruik van kabelgoten ("duct sharing") en/of de beschikbaarstelling van "dark fibre"?**

6.3 BITSTREAM EN WBA

In haar beslissing van 1 juli 2011 had de CRC de volgende correctiemaatregelen aan Belgacom opgelegd:

Toegangsverrichtingen (met inbegrip van de toegang tot een multicastfunctionaliteit of een gelijkwaardig equivalent)
Non-discriminatie
Transparantie (met inbegrip van de publicatie van een referentieaanbod)
Gescheiden boekhouding
Prijscontrole en verplichtingen inzake het kostentoerekeningssysteem

77. Denkt u dat de regulering van markt 3a[14] voldoet/zal voldoen om concurrerende multiple-playproducten aan te bieden die IPTV-diensten omvatten in heel België of toch in bepaalde gebieden van België (vermeld in dat geval in welke gebieden)? Kunt u uitvoerig antwoorden?
78. **Proximus heeft in plaats van de multicastfunctionaliteit het delen van zijn IPTV-platform voorgesteld. Daardoor kan er volgens Proximus een efficiënter gebruik gemaakt worden van het netwerk. Dat heeft ook nadelen die beschreven staan in het besluit van 4 januari 2012¹¹. Denkt u dat het altijd opportuun zou zijn om de keuze te laten tussen het aanbieden van een multicastdienst en het aanbieden van een gelijkwaardig alternatief voor deze dienst? Beargumenteer uw antwoord.**
79. Kunt u commentaar geven op de operationele / technische / tarifaire voorwaarden van Proximus' huidige wholesaleaanbiedingen voor bitstreamtoegang? Welke wijzigingen zouden er moeten worden aangebracht om uw dienstenstrategie te ondersteunen en uw vermogen om op de retailmarkt te concurreren te verhogen?
80. **Beoordeel de huidige verplichtingen inzake transparantie en communicatie in verband met:**
-

¹¹ Het Besluit van de Raad van het BIPT van 4 januari 2012 betreffende de goedkeuring van het aanbod dat Belgacom als alternatief voorstelt voor de "multicast"-remedie opgelegd in het besluit van de CRC van 1 juli 2011 betreffende de analyse van de breedbandmarkten. Deze nadelen zijn: de noodzaak voor de alternatieve operatoren om het systeem Verimatrix te gebruiken, de beperking van de beschikbare capaciteit om te kunnen antwoorden op de vraag van sommige alternatieve operatoren, het gebrek aan mogelijkheid tot differentiatie in de kwaliteit van het signaal van de gedeelde kanalen.

- a. de technologische/IT-ontwikkelingen
- b. de referentieaanbiedingen
- c. de operationele processen
- d. de prestatie-indicatoren (KPI's)

81. **Wat is uw oordeel over het kader dat toepasselijk is op CPE's, zoals vastgesteld in het besluit van 23 december 2011¹². Vindt u dat andere corrigerende maatregelen nodig zouden zijn? Welke en waarom?**
82. **Wat is uw oordeel over het huidige kader van operationele uitmuntendheid en de impact ervan op de markt? Vindt u dat dit kader zou moeten worden ingetrokken, gehandhaafd of gewijzigd? Op welk(e) niveau(s) en waarom?**
83. Welke impact heeft Proximus' NGA-uitrol op uw onderneming? Hoe zouden de wholesaleaanbiedingen voor bitstreamtoegang van Proximus moeten evolueren als gevolg van Proximus' NGA-evolutie?
84. Hebt u al contact gehad met Proximus in verband met de wholesaleaanbiedingen voor multicast (al dan niet gereguleerd)? Wat waren het onderwerp en het resultaat van de bespreking?
85. Wat is uw standpunt in verband met wholesalebitstreamtoegang in geval van FTTH-uitrol? Beschouw het geval van FTTH-uitrol in "greenfields" (waar er geen koperen infrastructuur is) of parallel naast/ter vervanging van koperen infrastructuur.

6.4 OMROEP

In haar beslissing van 1 juli 2011 had de CRC de volgende correctiemaatregelen aan de kabeloperatoren opgelegd:

Toegangsverrichtingen (doorverkoop van de diensten voor analoge televisie, toegang tot het digitale-televisieplatform, doorverkoop van breedbanddiensten)
Non-discriminatie
Transparantie (met inbegrip van de publicatie van een referentieaanbod)
Prijscontrole (retail minus)

¹² Besluit van de Raad van het BIPT van 23 december 2011 betreffende de interoperabiliteit van de CPE's in het kader van het WBA VDSL2-referentieaanbod.

86. **Vindt u deze correctiemaatregelen geschikt of vindt u dat sommige verplichtingen ontbreken of andere onnodig zijn?**
87. **Vindt u retail-minus als prijscontrole geschikt of vindt u dat een andere vorm van prijscontrole (kostenoriëntering, benchmarking) beter geschikt zou zijn? Gelieve uw antwoord te argumenteren en alle documentatie/studies te verschaffen die uw woorden kunnen ondersteunen.**
88. Hebt u belangstelling of zou u in de komende jaren geïnteresseerd kunnen zijn in het afnemen van wholesaleproducten van kabeloperatoren? Zo ja, welk soort van producten (analoge of digitale tv-omroep, breedband, vaste telefonie)? In welk soort van wholesalekabelproduct (bitstream, doorverkoop, andere) zou u geïnteresseerd zijn?
89. Hebt u al contact gehad met kabeloperatoren in verband met de wholesaleaanbiedingen (al dan niet gereguleerd)? Wat waren het onderwerp en het resultaat van de bespreking?

6.5 VERBAND TUSSEN NON-DISCRIMINATIEVERPLICHTING EN CONTROLE OP TOEGANGSPRIJS

90. Vindt u het passend en evenredig om van SMP-operatoren te verlangen dat ze relevante wholesale-input verstrekken op basis van een gelijkheid van input? Zo ja, waarom en voor welke input? Zo nee, waarom?
91. Voor de NGA-wholesale-inputs beveelt de Europese Commissie¹³ in bepaalde omstandigheden¹⁴ aan om een test op economische dupliceerbaarheid uit te voeren in plaats van een verplichting tot kostenbasering op te leggen. Wat is uw oordeel:
- 91.1. in verband met ontbundelingsdiensten en andere lokaal geleverde diensten?

---

¹³ Aanbeveling van de Commissie van 11 september 2013 over consistente verplichtingen tot non-discriminatie en kostenmethodologieën om de concurrentie te bevorderen en investeringen in breedband aantrekkelijker te maken, C(2013) 5761, § 48-49.

¹⁴ In het bijzonder wanneer een regime van "equivalence of input" is ingesteld.

91.2. in verband met bitstream- en WBA-diensten en andere centraal geleverde diensten voor een groot publiek?

91.3. in verband met wholesalekabelaanbiedingen?

6.6 VARIA

92. Indien u nog iets wenst toe te voegen dat door deze vragenlijst nog niet werd behandeld, dan kunt u dit als laatste punt eveneens toevoegen.